

MINIENCICLOPEDIA IUDAICĂ
TIMIȘOREANĂ

F - M

Cuprins

F.....	4
Fleischer, Ezra	4
Fleischer, Leopold	4
Freund, Peter	4
Farago Frank (Feri)	4
Farago Marcel	4
Feller Otto	4
Fellner Sulamit	4
Fischer Hugo.....	4
Fischer Samuel	4
Földvari Ernő	4
Freund Eva	4
Freund Leo	5
Friedmann Andor	5
Friedmann Robi.....	5
Füredi Ladislau	5
Färber	5
G.....	6
Gati Laszlo	6
Gersch Paul	6
Györi Tibor	6
Grosz Ivan.....	6
Goldstein Ernest.....	6
H.....	7
Haas Andrei.....	7
Halm Gustav	7
Havas Lilly.....	7
Hermann Gyuri.....	7
Herskovits Augusta.....	7
Hirschl Imre	7
Holender Ioan	7
Hauben Frederic.....	7
Hammer, Ladislau	7

I	8
J	9
Junger Ervin.....	9
K	10
Kardos Magda	10
Katz Solomon	10
Kecskemeti Alexandru.....	10
Klein Abraham.....	10
Klein Geza.....	10
Klein Peter.....	10
Kohn Edit.....	10
Kohn Elemér.....	10
Kohn Ernest.....	10
Krausz Albert 1892 - Timișoara, 1958.....	10
Kurtág György	10
L.....	12
Laufer Wolfgang.....	12
Ligeti Samuel.....	12
Levin Sergiu	12
Laszlo Toma.....	12
Lusztig Gheorghe.....	12
M.....	13
Merkler Robert.....	13
Moravetz Mor	13
Markovits Andrei.....	13
Marton Isidor	13
Maiorescu Toma George.....	13
Markovits Rodion	13

F

Fleischer, Ezra (1928, 14 iulie, Timișoara – 2006, 25 iulie, Ierusalim) a fost un poet și specialist în iudaică, filologie și poetică medievală, unul din cei mai importanți cercetători în domeniul poeziei și rugăciunilor ebraice.

Tatăl lui, Yehuda Leib Leopold Fleischer (1886-1995) a înființat o școală elementară israelită în Iosefin, apoi a devenit profesor la Liceul Israelit. Autor de studii despre Abraham Ibn Ezra Absolvent al Liceului Israelit Timișoara în 1946, Ezra Fleischer devine activ în mișcarea Bnei Akiva în România și este închis pentru activitățile sale sioniste. În închisoare, scrie un poem epic în ebraică, "Massa Gog," în care prezice căderea comunismului. Poezia este scoasă clandestin din România și publicată în Israel, sub un pseudonim. În 1960, Fleischer emigrează în Israel, unde obține un doctorat la Universitatea Ebraică din Ierusalim unde a predat până în 1997.

În 1959, a fost distins cu "Israel Prize", în 1986 a obținut "Bialik Prize", iar în 1992 i s-a acordat "Rotschild Prize".

Articol redactat de Imre Deutsch. Surse : wikipedia, Encyclopedia Iudaica, New YorkTimes

Fleischer, Leopold

Freund, Peter

Farago Ernest (1920, Timisoara - 2012, Alexandria, VA, USA), violonist. Studii la Roma si Siena. Violonist la National Symphony Orchestra. Concerte ca solist pe plan international.

Farago Frank (Feri) (1926, Timisoara - 2007), violonist la New Orleans Symphony Orchestra. A predat vioara la New York.

Farago Marcel (1924, Timisoara), violoncelist, compozitor. În prezent locuiește în New Jersey. Studii la București, Paris și Siena. Violoncelist la Cape Town Orchestra, solist în Porto Alegre, violoncelist la Philadelphia Orchestra (1956-1994). Compoziții publicate, înregistrate pe discuri și prezentate, printre alții, și de Philadelphia Orchestra. Frații Farago, Ernest, Marcel, și Frank, împreună cu tatăl lor, Ludovic, au format Quartetul Farago la Timisoara (1936-1940). (Informații de la Marcel Farago prin Imre Deutsch.)

Feller Otto, cantor la Sinagoga din Fabric

Fellner Sulamit – pianista, participantă la numeroase programe radio ca solista și în formație de cameră cu fiii ei, violonist și violoncelist.

Fischer Hugo, cantor la Sinagoga din Fabric

Fischer Samuel, dirijorul corului din Sinagoga din Fabric ; dirijorul corului *Hazamir*

Földvari Ernő, ulterior Ernest **Paldi**, pianist și dirijor. A făcut studii de pian la Budapesta. După război a fost dirijor la Opera maghiară din Cluj. A fost activ ca dirijor la Opera din Tel Aviv, Israel și în Elveția, unde a dat cursuri de pian.

Freund Eva, pianista corepetitoare la Opera din Cluj ; actualmente profesoara de pian în Israel.

Freund Leo, pianist solist

Friedmann Andor (1869-1926), pianist și organist la Sinagoga din Fabric

Friedmann Robi, acum Ron **Porath**, violonist, prim-violonist la Filarmonica din Tel Aviv.

Füredi Ladislau (1928-2002) muzicolog, violonist, profesor, critic muzical. După ce a fost exclus de la Liceul Piarist, a fost elev la Liceul Israelit.

Färber

G

Gati Laszlo, n. 1925 la Timisoara. Dirijor, violonist, violist. In 1946 a studiat la Budapesta. A cantat in Orchestra de Stat Maghiara, a predat vioara la Conservatorul din Budapesta. Printre profesorii lui au fost Dezső Rados, János Ferencsik, Sándor Veress, Pál Jandanyi and Zoltán Kodály. A emigrat in Canada in 1957. In Montreal a dirijat *Montreal Philharmonia* si a fondat *Montreal Chamber Orchestra*. A fost dirijorul [Victoria Symphony Orchestra](#), a dirijat in Columbia, Venezuela si Romania. In 1989 s-a mutat la Vancouver. Gati este un interpret excelent al compozitorilor maghiari din secolul XX, Bartok si Kodaly, dar include si operele unor compozitori canadieni in repertoriul sau.

Gersch Paul (1929-2012), violist amator, elev al violonistului de renume Iosif Brandeisz ; a cantat in diferite formatii de muzica de camera. Membrii formatiei la Timisoara: Ervin Junger, pian, Alexander Tal, vioara, Rudi Brauch violoncel, Paul Gersch viola.

Györi Tibor, corepetitor si bariton specializat in interpretare de Lieduri

Grosz Ivan, violonist

Goldstein Ernest

H

Haas Andrei, cântăreț

Halm Gustav, vioara. Israel

Havas Lilly, profesoara de pian; a predat cursuri de istoria muzicii

Hermann Gyuri, violonist. Israel

Herskovits Augusta, profesoară de pian ; a predat si jazz clasic

Hirschl Imre, muzician de jazz.

Holender Ioan (n. 1935, Timișoara), cântăreț de operă, impresar, diector de operă, director de festival, scriitor. Cel mai longeviv director al Operei de Stat din Viena (1992 – 2010). Director artistic al Festivalului „George Enescu” București. Membru în conducerea „European Academy of Music Theatre”. A publicat două volume autobiografice : De la Timișoara la Viena și Spuse, trăite, dorite. Amintiri. Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. [Interviu Ioan Holender, 2011 Ioan Holender cu Anna Netrebko](#), 2006 Festival George Enescu 2011 <http://www.youtube.com/watch?v=-3bbKzzPjQ>

Hauben Frederic

Hammer, Ladislau

J

Junger Ervin, muzicolog și compozitor. Născut în 1931, fost elev la Zsidlic, (Liceul Evreiesc din Timisoara), coleg de clasă cu Fredi Weisz. A studiat la Academia de Muzică din Cluj în clasa de pian cu prof. Kardos Magda și compoziție cu prof. Max Eisikovits. A predat la Academia din Cluj, iar după *alia*, la Academia de Muzică din Te-Aviv. Este autorul a numeroase compoziții muzicale (sinfonii, muzica de cameră, muzica corală, ciclul de cântece) și publicații. În prezent locuiește la Haifa.

Bass Yoram Chaiter singing Erwin Junger's *Night Song*
<http://www.youtube.com/watch?v=2YUMe51dPgk>

K

Kardos Magda, profesoară de pian cu mulți elevi care au devenit muzicieni renumiți. Eleva lui Béla Bartók. Ciclul *Játékok de György Kurtág*, primele patru culegeri de piese pentru pian, aau ca motto "In memoriam Magda Kardos".

Katz Solomon, cantor la Sinagoga din Cetate

Kecskemeti Alexandru

Klein Abraham

Klein Geza, cantor la Sinagoga din Fabric

Klein Peter

Kohn Edit, profesoara de pian la Haifa, Israel

Kohn Elemér, celebrul baterist al orchestrei jazz Hirsch-Schönberger; cânta la "Újságíró Klub" in fiecare seara în anii 1945-48.

Kohn Ernest, cantor la Sinagoga din Fabric

Krausz Albert 1892 - Timișoara, 1958

Kurtág György (1926, Lugoj), unul din principalii compozitori contemporani.

Tatal lui fiind evreu, familia este obligata sa se mute de la Lugoj la Timisoara in 1940. La Timisoara studiaza pianul cu Magda Kardos si compozitia cu Max Eisikovits, profesor de muzica la Liceul Israelit, mai tarziu profesor la Academia de muzica din Cluj. Este elev la Liceul Piarist (mama fiind de confesiune catolica), dar este trimis in 1944 in detasament de munca obligatorie, fiind considerat evreu.

Tatal lui fiind evreu, familia este obligata sa se mute de la Lugoj la Timisoara in 1940. La Timisoara studiaza pianul cu Magda Kardos si compozitia cu Max Eisikovits, profesor de muzica la Liceul Israelit, mai tarziu profesor la Academia de muzica din Cluj. Este elev la Liceul Piarist (mama fiind de confesiune catolica), dar este trimis in 1944 in detasament de munca obligatorie, fiind considerat evreu.

Dupa razboi se stabileste la Budapesta unde urmeaza cursurile la Academa de Muzica Franz Liszt. Printre profesori are pe Kadosa Pal, Weiner Leo si Farkas Ferenc. Dupa absolvirea cursurilor din Budapesta, Kurtag studiaza in Franta si Germania cu Darius Milhaud, Olivier Messiaen si Karlheinz Stockhausen. In Franta are sprijinul lui Marianne Stein. Inapoi la Budapesta, este numit intai asisten, apoi profesor la Academie, unde continua sa predea si dupa pensionare pana in 1993. Incepand cu anii 90 lucreaza in strainatate cu Filarmonica din Berlin, Wiener Konzerthaus, in Olanda si in Franta. In prezent locuieste langa Bordeaux.

Activitatea de compozitor o incepe in 1953-54 cu un concert pentru viola, dar, nefiind multumit, considera ca opus nr 1 Cuartetul pentru coarde, compus in 1959.

Compozitiile lui sunt pentru pian, vioara, viola, violoncel, chimval, scrie muzica de camera, dar si pentru orchestra, canto si cor. Muzica lui este fascinanta , expresiva si misterioasa in acelasi timp “este un efort constant de a descrie indescriptibilul, de a explora microcosmosul uman”.

A primit multe premii si distinctii nationale si internationale: Premiul national Kossuth din Ungaria, Ofiter al ordinului francez Ordre des Arts et des Lettres, Ehrenzeichen al Austriei., Ernst von Siemens Music Prize and Grewemeyer Award.

Dupa razboi se stabileste la Budapesta unde urmeaza cursurile la Academia de Muzica Franz Liszt. Printre profesori are pe Kadosa Pal, Weiner Leo si Farkas Ferenc. Dupa absolvirea cursurilor din Budapesta, Kurtag studiaza in Franta si Germania cu Darius Milhaud, Olivier Messiaen si Karlheinz Stockhausen. In Franta are sprijinul lui Marianne Stein. Inapoi la Budapesta, este numit intai asistent, apoi profesor la Academie, unde continua sa predea si dupa pensionare pana in 1993. Incepend cu anii 90 lucreaza in strainatate cu Filarmonica din Berlin, Wiener Konzerthaus, in Olanda si in Franta. In prezent locuieste langa Bordeaux.

In ciuda varstei lor inaintate, Gyorgy Kurtag impreuna cu sotia lui Marta participa la cursuri de maiestrie. Si cece mai trebuie adaugat la caracterizarea lui Gyorgy si Marta: modestia si caldura umana care radiaza din amandoi.

(Articol redactat de Tomi Laszlo pe baza articolelor din Wikipedia, Oxford Music Enciclopedia, Gale Musician Profiles, Arkiv Music si propriile mele cunostinte, Tomi Laszlo)

Kurtág, *Játékok*

<http://www.youtube.com/watch?v=BQJphaXuO2s>

Játékok. Interpretat de compozitor si sotia lui, Marta

<http://www.youtube.com/watch?v=UzRsDD5xbOE>

L

Laufer Wolfgang (1947, Timișoara–2011, SUA), violoncelist. Tatăl lui Wolfi Laufer a fost solist în corul din Sinagoga din Fabric și corist în corul *Hazamir*. Prim-violoncelist al Orchestrei de Radio din Ierusalim ; prim-violoncelist în Filarmonia din Hamburg ; prim-violoncelist la Festivalul Wagner din Bayreuth ; violoncelist în formația de muzică clasică *Fine Arts Quartet*

Ligeti Samuel

Levin Sergiu

Laszlo Toma

Lusztig Gheorghe

M

Merkler Robert, (1947, Timisoara), violoncelist in diferite orchestre in Israel si la Tonhalle Orchester Zürich. Violoncelist in diferite formatii de muzica de camera.

Moravetz Mor

Markovits Andrei

Marton Isidor

Maiorescu Toma George

Markovits Rodion